

Jaarverslag 2022-2023

Jouw toekomst begint
met een goede start

[Naar inhoud →](#)

www.lereninzeeland.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord

- 01.** Het RBL Walcheren

- 02.** Voor jeugdigen op school (5-23 jaar)

- 03.** Thuiszitters

- 04.** Trends, Ontwikkelingen en Doelen

- 05.** RBL Walcheren en de aanpak VSV

- 06.** Cijfers

Scroll door dit document om verder te lezen...

of klik op de hoofdstuktitels om sneller te navigeren.

Voorwoord

Elk kind op een passende ontwikkelplek. Dat is waar wij ons elke dag voor in zetten. Dat gaat niet altijd vanzelf en vraagt van ons en onze ketenpartners veel tijd, aandacht en steeds vaker maatwerk.

In een tijd van krapte op de arbeidsmarkt, wachtlijsten in de zorg, onvoldoende beschikbare plekken op zowel scholen als in de jeugdhulp, gecombineerd met een stijgend aantal meldingen c.q. ondersteuningsvragen moeten we daarvoor alle zeilen bij zetten en keuzes maken in waar de beschikbare tijd en capaciteit van de collega's op ingezet wordt.

Eén van de onderwerpen waar volop op ingezet is zijn de thuiszitters (zie blz.10). Juist omdat we al een aantal jaren achter elkaar de stijging zien. Met de extra aandacht en tijd verwachten we deze doelgroep effectiever aan te kunnen pakken.

De rol van de leerplichtambtenaar en de RMC-trajectbegeleider ontwikkelt zich steeds meer richting ambassadeur van het recht op ontwikkeling. In de toenemende

complexiteit van de casuïstiek krijgt het recht op ontwikkeling niet vanzelfsprekend de juiste aandacht. Vanuit het RBL sturen we hierop. Met de focus op wat kan er nog wel ook al is de school tijdelijk geen optie. Landelijk, maar ook zeker in onze regio, zien we een stijging in het aantal aanvragen voor vrijstelling (zie blz. 24).

Het recht op ontwikkeling geldt uiteraard ook voor alle kinderen en jongeren die onder de ISK doelgroep vallen.

Niet voor iedereen was er afgelopen schooljaar tijdig een onderwijsplek beschikbaar. Juist voor deze, toch al kwetsbare, doelgroep is onderwijs van groot belang.

De begeleiding van de ISK doelgroep is tijdrovend en intensief en vraagt veel van de collega's. Dit zal de komende tijd nog voortduren. Dat we niet overal aan toegekomen zijn zien we slechts gedeeltelijk terug in het jaarverslag. Dat zit namelijk vooral in de manier waarop zaken worden opgepakt en niet zozeer in de aantallen.

Ondanks de toegenomen werkdruk en complexiteit zetten de collega's van het RBL zich elke dag met hart en ziel in voor het belang van de jongeren uit onze regio. Naast de wettelijke taken hebben we vanuit het regionale VSV (Voortijdig School Verlaten) programma een aantal mooie

initiatieven vormgegeven. Zo zijn we bijvoorbeeld gestart met een inloopmiddag, 1 dag in de week, voor jongeren van 16 jaar tot 23 jaar. Tijdens deze inloopmiddag kunnen de jongeren, met allerlei vragen, naar het Stadskantoor komen en de opzet is om ze niet zonder een plan van aanpak de deur uit te laten gaan.

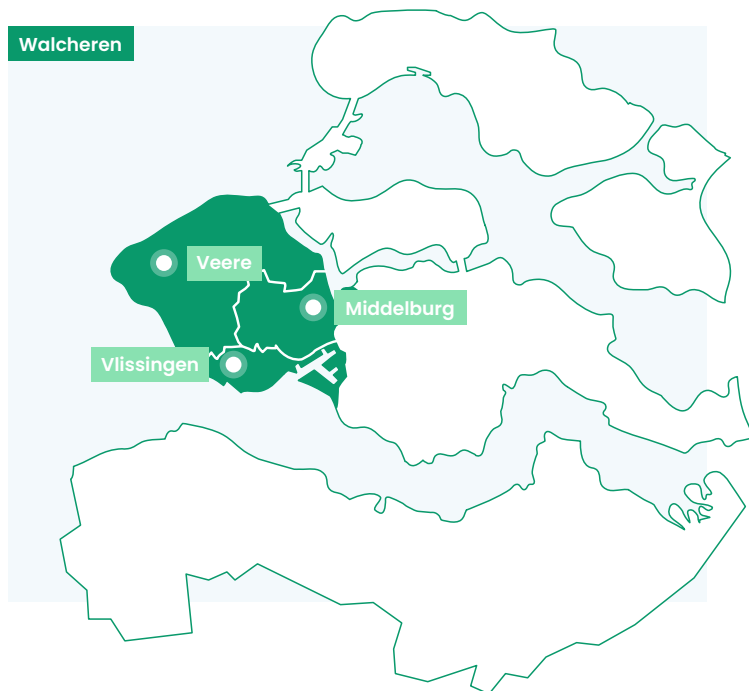
Naast de dagdagelijkse praktijk zijn we in de regio bezig met het verbeteren van de samenwerking met het Onderwijs en onze ketenpartners. Vraagstukken als hoe werken we het meest effectief met elkaar samen, wat is daarvoor nodig en in welke vorm worden hierin beantwoord met als uiteindelijk doel een toekomstbestendige organisatie. De belangrijkste cijfers van het schooljaar 2022-2023 vindt u op regioniveau terug in dit jaarverslag. De cijfers kunnen input geven voor verdere doorontwikkeling en inhoudelijke gesprekken. Wat vertellen deze cijfers ons nu? Wat kunnen we anders/meer/minder doen? Maar steeds met in ons achterhoofd de vraag hoe we onze kinderen en jongeren zo goed mogelijk een start in hun leven te geven.

Ik wens u veel leesplezier.

Hans Poortvliet
Coördinator RBL Walcheren

01. Het RBL Walcheren

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken Walcheren (RBL) is dé gids voor jeugdigen van 5 tot 23 jaar in het recht op leren en ontwikkelen.

Missie

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken Walcheren (RBL) is dé gids voor jeugdigen van 5 tot 23 jaar in het recht op leren en ontwikkelen.

Visie

Met jeugdigen én met betrokkenen uit hun leven komen we tot een perspectief voor een passende plek in de samenleving door het recht op leren en ontwikkelen te bewaken.

Doelgroep

Wij zetten ons in voor alle leerlingen en jeugdigen van 5 tot 23 jaar zonder startkwalificatie die woonachtig zijn in de gemeenten Vlissingen, Veere en Middelburg.

Wat doen we?

Het doel van het RBL is dat alle jongeren in de regio hun recht op onderwijs benutten. Wij werken vanuit de Leerplichtwet en de gemeentelijke RMC-taken. Het RBL monitort de schoolloopbaan van de jeugdigen. Als enige organisatie in de regio met informatie hierover, zijn we een unieke en waardevolle samenwerkingspartner (Vlissingen/Veere/Middelburg en de afdeling werk inkomen) voor het onderwijs, de gemeenten (de Toegangen) en ketenpartners in het sociaal domein. We focussen ons op jeugdigen die (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuimen op school, die thuis

zitten en (tijdelijk) geen onderwijs volgen, die voortijdig de school verlaten en we monitoren jongeren in een kwetsbare positie.

We ondersteunen en stimuleren de jeugdige om waar mogelijk – zo snel mogelijk weer deel te nemen aan het onderwijs en om een startkwalificatie te behalen. Wanneer dit laatste (tijdelijk) niet mogelijk is, zoekt het RBL samen met jeugdigen en betrokkenen naar een passend alternatief. In sommige gevallen kan dit bijvoorbeeld leiden tot een (tijdelijke) vrijstelling van de leerplicht.

Naast deelname aan diverse projecten is het RBL, vanuit onze ervaring met de doelgroep, steeds vaker gesprekspartner bij overleggen met gemeenten (= de Toegangen). over de inzet voor jongeren.

02. Voor jongeren op school (5-23 jaar)

Al onze consulenten zijn actief in de aanpak van schoolverzuim binnen ons werkgebied. Samen met de scholen zetten wij ons in om verzuim vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Wanneer een leerling toch (veel) afwezig is, dan proberen wij de oorzaak te achterhalen en de leerling, met de juiste ondersteuning, zo snel mogelijk weer terug naar school te krijgen.

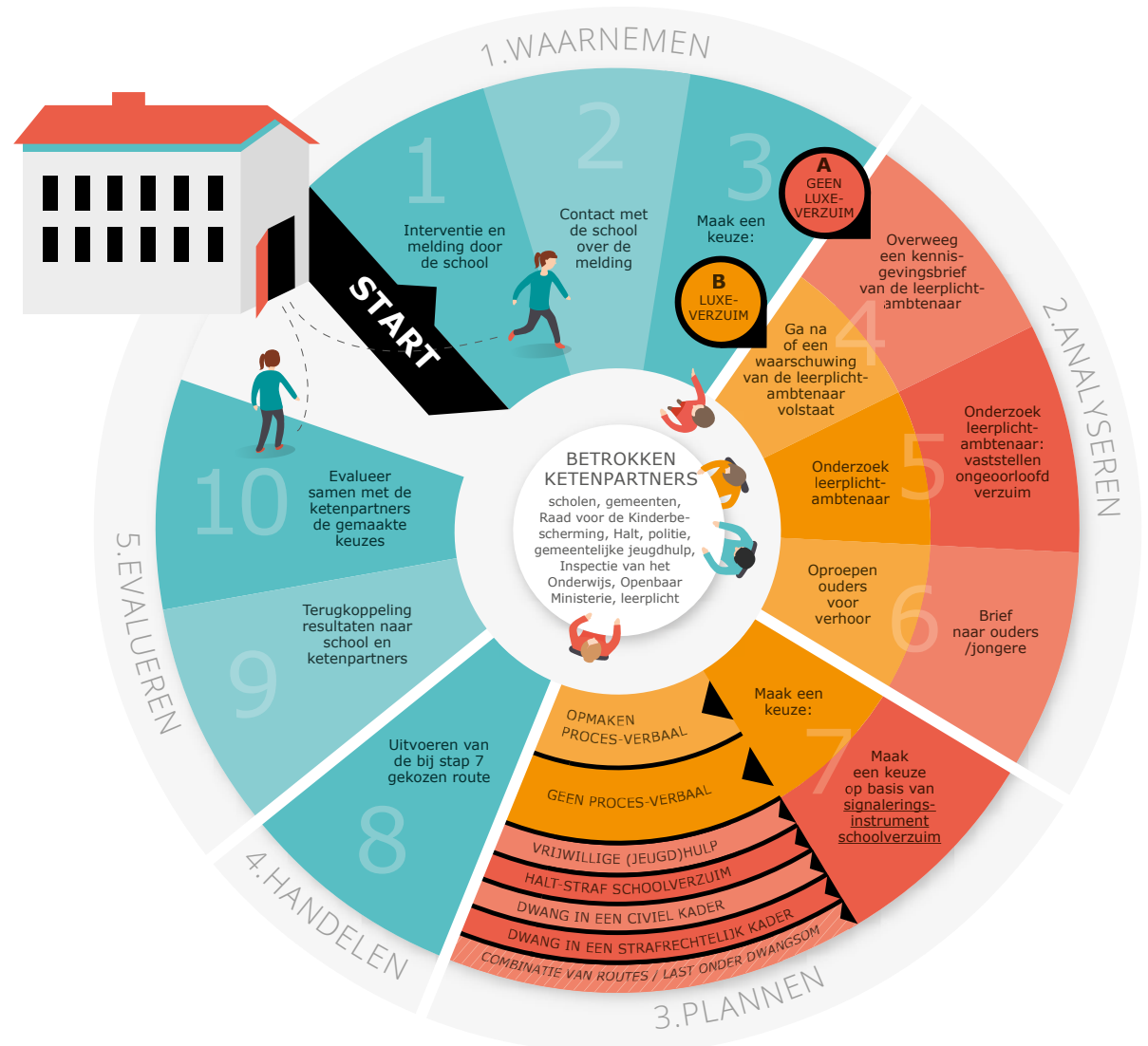

Van handhaving naar zorg

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) heeft sinds zijn intrede in 2017 de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS) geleidelijk aan vervangen als standaard methodiek voor de aanpak van schoolverzuim in Nederland. Met de MAS staat niet de strafrechtelijke kant van schoolverzuim centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp. Handhavende instrumenten (Halt en Proces Verbaal) worden steeds minder ingezet, zowel landelijk als hier in onze regio (zie ook de cijfers blz. 9 en 10).

Speerpunt: Methodische Aanpak Schoolverzuim

Sinds enige tijd werken we volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Deze oorspronkelijk voor leerplicht ontwikkelde aanpak is door het RBL aangepast zodat deze ook bruikbaar is voor RMC. Deze aanpak passen we toe op alle schoolgaande jeugdigen van 5 tot 23 jaar die vanaf 16 uur in de 4 weken verzuimen (wettelijk verzuim). Dit versterkt de doorgaande lijn binnen het RBL en past bij de landelijke ontwikkelingen waarbij we de scheidslijn tussen leerplicht (tot 18 jaar) en RMC (18-23 jaar) zien vervagen.

Leerlingen met verzuim

Om goed zicht te krijgen op het verzuim van leerlingen, is een goede verzuimaanpak op scholen erg belangrijk. Scholen signaleren verzuim en zijn verplicht dit bij ons te melden. De consulent overlegt na een melding met school over: hoeveel uur een leerling afwezig is geweest, waarom de leerling afwezig is geweest en welke acties de school al heeft ondernomen.

Acties consulenten - resultaten aanpak verzuim

Met de informatie van school gaat de consulent in gesprek met de leerling. Bij leerplichtige leerlingen zijn ouders ook aanwezig bij het gesprek. In dat gesprek probeert de consulent te achterhalen of er sprake is van ongeoorloofd verzuim en wat de reden daarvan is. De consulent probeert een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie van de leerling zodat gezocht kan worden naar een passende manier om het verzuim te stoppen.

Afhankelijk van de achterliggende reden(en) van verzuim kan een consulent van het RBL vier routes kiezen om de juiste

ondersteuning te organiseren voor de leerling.

De consulent biedt namelijk zelf geen hulp, maar verwijst door naar de juiste partij. Het RBL blijft de leerling monitoren en bewaakt het proces om ervoor te zorgen dat de leerling zo snel mogelijk weer volwaardig kan deelnemen op school.

Het uitgangspunt is altijd om het verzuim op te lossen binnen het vrijwillig kader. Deze route zetten we in voor alle leerlingen tussen de 5 en 23 jaar waarbij dit nodig is. Hierbij is de samenwerking binnen de zorgstructuur van de school erg belangrijk alsmede de samenwerking binnen de gemeente met de buurt- en wijkteam medewerkers en de medewerkers van de lokale toegangen. In slechts een geval wordt gekozen voor de strafrechtelijke- (halt of proces-verbaal) of civielrechtelijke route (jeugdbeschermingstafel). Deze twee routes gelden alleen voor leerplichtige leerlingen en worden alleen door de consulent ingezet wanneer de vrijwillige (jeugd)hulp niet het gewenste effect heeft of wanneer er grote zorgen zijn over de veiligheid en gezondheid van een kind. De verzuimcijfers laten een nog steeds stijgende lijn zien. Voornamelijk wordt dit veroorzaakt door de Corona crisis, de toenemende problematieken

onder de groep jeugdigen en het feit dat het Onderwijs het RBL steeds beter weet te vinden. Voor de verzuimcijfers, en de toelichting hierop, wordt u verwezen naar blz. 23.

Luxe verzuim

Luxe verzuim kent een eigen route binnen de MAS.

Bij deze vorm van verzuim is meestal geen sprake van zorgen over de schoolgang. In het schooljaar 2022-2022 is voor 5 leerlingen luxe verzuim gemeld.

03. Thuiszitters (5-23 jaar)

Veel van onze aandacht gaat uit naar het voorkomen van schooluitval. Toch lukt dit niet altijd. Bij leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (<18 jaar) spreken we dan over thuiszitters. Bij 18-23 jarigen over voortijdig schoolverlaters.

Aanleiding

In de periode 1 juni 2022 t/m 31 mei 2023 is er uitbreiding in de formatie RBL Walcheren t.b.v. thuiszitters. Deze regeling is daarna verlengd en loopt in ieder geval tot september 2024 door. De financiering hiervoor is vanuit de 'Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen' met als doel uit de regeling: het betrekken van thuiszitters en leerlingen die thuiszitters dreigen te worden bij de aanpak van het inlopen van vertragingen als gevolg van COVID-19.

Er is een plan van aanpak opgesteld voor de interventie, op basis van de gesignaleerde vraagstukken, en aansluitend bij het Walchers vastgestelde Thuiszitterspact (2021).

Doel interventie

In het plan van aanpak is er met deze interventie de invoering van een nieuwe manier van werken beoogd nl.:

1. binnen een andere gemeentelijke structuur: lokale teams die tot taak hebben te komen tot versnelling en vereenvoudiging van ondersteuningstrajecten
2. volgens een nieuwe aanpak en begeleiding van thuiszitters: op basis van een multidisciplinair overleg

komen tot snelle besluitvorming over een te volgen traject (thuiszitterstafel en doorbraakmethode in lijn met het Thuiszitterspact)

3. in beeld brengen van alle thuiszitters (inclusief langdurig zieken) bij RBL
4. voorlichting en advies over aanpak, begeleiding en voorkoming van thuiszitters binnen gemeenten, scholen en betrokkenen

Verloop van de inzet

Omdat in het verleden, voor zover bekend bij het RBL, het aantal thuiszitters in het VO hoger lagen dan in het PO en omdat er verwarring was over aantallen etc., is er in eerste de focus gelegd op het VO.

Samen met het samenwerkingsverband is eerst een afspraak gemaakt over wat de definitie van een thuiszitters is. Hierbij wordt nu gezamenlijk uitgegaan van "een leerplichtige leerling die langer dan 4 weken thuis zit". Op grond hiervan zijn lijsten opgesteld van de bij het RBL in beeld zijnde thuiszitters en die bij het samenwerkingsverband in beeld waren. Een vergelijking heeft plaats gevonden en daarbij bleek al uit dat er aardig wat jongeren

ofwel bij het samenwerkingsverband ofwel bij het RBL niet in beeld waren. De afspraak werd gemaakt deze lijsten maandelijks naast elkaar te leggen en te blijven vergelijken. Het Samenwerkingsverband moet per kwartaal een lijst van thuiszitters naar de Inspectie van het Onderwijs sturen en daar wordt nu bij aangesloten. Tussentijds worden alle thuiszitters zoveel mogelijk gemonitord.

Daarna is er een start gemaakt met het bespreken van de jongeren. Welke jongeren spreken we over, wat voor school, wie zorgt voor begeleiding, wat gebeurt er aan begeleiding, waardoor komt het dat de jongere nog niet terug is op school en wie doet wat. Gezien de aantallen (telling december 2022/ 43 leerlingen) en telling december 2023/53 leerlingen is dat al een tijdrovende zaak.

Vanuit deze bevindingen gaat de RBL consultant verder in zijn aanpak en start begeleiding op, gaat het netwerk inschakelen, probeert zoveel goed in beeld te krijgen wat nu het daadwerkelijke probleem is en tracht deze zo spoedig mogelijk op te lossen. Gezien de wachttijden en de ingewikkelde problematieken is dit ook een zeer tijdrovende zaak. Er vinden heden ten dage vele familie netwerkberaden

plaats welke ook een aanslag zijn op de tijd. Een beraad kost al gemiddeld snel een uur of twee.

Er wordt over de bevindingen overleg gevoerd met de scholen en het samenwerkingsverband. Tevens wordt er elke maand gemonitord wat de ontwikkelingen omtrent de leerlingen zijn.

Het positieve gevolg van de extra inzet op de thuiszitters is ook dat er meer aandacht komt voor de leerplichtigen die thuisonderwijs volgen (IVIO). Dit is weliswaar erkend thuisonderwijs en deze groep staan ook op een school ingeschreven maar "leren" thuis. Deze groep neemt steeds meer en meer toe (ca. 10)) maar er is was geen zicht op. Nu hebben we afgesproken dat we dat wel gaan doen als RBL en gaan deze groep monitoren op vorderingen en daarnaast afspraken met het onderwijs maken hierover maken. Want het bleek ook dat de scholen dit zelfstandig regelden waarbij het RBL werd overgeslagen.

Nu de aanpak voor het VO een goede vorm is gegeven gaat de aandacht ook naar het PO uit. De eerste afspraken zijn gemaakt en de doelstelling is om dezelfde afspraken te

maken zoals met het Samenwerkingsverband van het VO zijn gemaakt. Dus inzicht krijgen in het aantal en afspraken maken over monitoring.

Bevindingen

- Door de extra inzet op de thuiszitters is er inzichtelijk geworden hoeveel thuiszitters er in het Vo in beeld zijn (overigens blijven we natuurlijk afhankelijk van het "meldgedrag" van de scholen)
- Geconcludeerd kan worden dat de problematieken onder de leerplichtigen erg divers en heftig zijn wat langdurige trajecten teweeg brengt
- De wachttijden voor de zorg erg lang zijn wat er voor zorgt dat het thuiszitten langer duurt en er ook veel meer dure intensieve zorg ingekocht moet worden
- Er worden vele familie netwerk beraden ingezet (Walchers breed) wat erg tijdrovend is. Er zal in overleg met de toegang kritisch gekeken worden naar het nut hiervan. Wanneer er sprake is van systeem problematiek dan is inzet van een familie netwerk beraad belangrijk maar dat is niet in alle casussen zo.
- Er nog al eens discussie is over wie de regie moet voeren
- Hier niet op gemonitord wordt waardoor jongeren uit beeld

geraken en nog langer thuiszitten

- Een speciale groep "thuiszitters" die genoemd moet worden zijn de hoogbegaafden. Voor deze doelgroep is dermate "maatwerk" nodig wat specifieke kennis vereist. Vanuit het RBL zijn we hier in aan het specialiseren. Het specialisme is verder uitgebreid en er zijn ook werkbezoeken afgelegd. Probleem blijft dat er in deze regio weinig mogelijkheden voor opvang zijn voor deze specifieke doelgroep.
- De problematieken zijn erg divers: (angstproblematiek (ook ten gevolge van corona), psychische problematiek (depressie, zelfbeschadiging, suïcidepogingen, borderline), trauma's, kindeigenproblematiek, transgender trajecten, hoogbegaafdheid, soevereine burgers, langdurige ziekteverzuim (syndroom van Münchhausen by proxy), zorgelijk systeem (opvoeding), verkeerd milieu/vrienden etc maar vaak is het een combinatie van bovenstaande aspecten.

Evaluatie (tot nu toe)

1. Binnen een andere gemeentelijke structuur: lokale teams die tot taak hebben te komen tot versnelling en vereenvoudiging van ondersteuningstrajecten.

Deze zijn in ontwikkeling, maar ligt buiten de verantwoordelijkheid van RBL. Er zijn dermate veel thuiszitters dat er, tot nu toe, veel aandacht is geweest voor begeleiding en monitoring. De samenwerking is geïntensiveerd en RBL investeert daar waarvoor het verantwoordelijk is.

2. Volgens een nieuwe aanpak en begeleiding van thuiszitters: op basis van een multidisciplinair overleg komen tot snelle besluitvorming over een te volgen traject (thuiszitterstafel en doorbraakmethode in lijn met het Thuiszitterspact).

Door de extra aandacht zijn de thuiszitters beter in beeld gekomen en hebben ook meer aandacht gekregen waardoor er zeker ook wel snellere besluitvorming heeft plaatsgevonden maar we blijven in deze nog tegen problemen aanlopen. En blijven afhankelijk van het meldingsgedrag van de scholen.

3. In beeld brengen van alle thuiszitters (inclusief langdurig zieken) bij RBL

Door de grote hoeveelheid en intensiteit is er nu alleen nog in zicht gebracht de thuiszitters in het VO. We hebben het ook nog niet gehad over de "langdurige zieken". Deze staan geregistreerd als "geoorloofde" verzuimers.

4. Voorlichting en advies over aanpak, begeleiding en voorkoming van thuiszitters binnen gemeenten, scholen en betrokkenen

Dit vindt dagelijks plaats.

Monitoring

Samenwerking tussen RBL, onderwijs en buurtteams/ jeugdhulp/ toegang.

De samenwerking wordt dagelijks opgezocht en is ook nodig m.b.t. het inzicht krijgen, begeleiding en monitoring van thuiszitters. Wanneer we hier in problemen ondervinden wordt er opgeschaald naar de beleidsmedewerkers van de resp. gemeenten.

Wanneer er hulp ingezet dient te worden, wat is er dan nodig, en is dit beschikbaar?

Hoe minder preventief gewerkt wordt (dus thuiszitters laat in beeld) hoe duurdere zorg je in moet zetten. Gezien de geconstateerde problematieken is het begrijpelijk dat er niet altijd direct hulp voor handen is.

Er wordt nu een extra impuls gegeven uit eenmalige middelen, als dit structureel geborgd dient te worden, waar liggen dan de verantwoordelijkheden?

School heeft zorgplicht en het RBL moet toezicht op het verzuim houden alsmede het proces monitoren. RBL merkt dat door de intensivering van de inzet er meer zichtbaar wordt en daardoor meer 'werk' ontstaat.

Wat blijft er nog over en waar zou dat geborgd moeten worden?

Deze taken zijn wettelijk verankerd en wat geborgd moet worden is dat het samenwerkingsverband in hun ondersteuningsplan een dekkend zorgaanbod moeten aanbieden.

Inhoudsopgave

RBL Walcheren

Jeugdigen op school

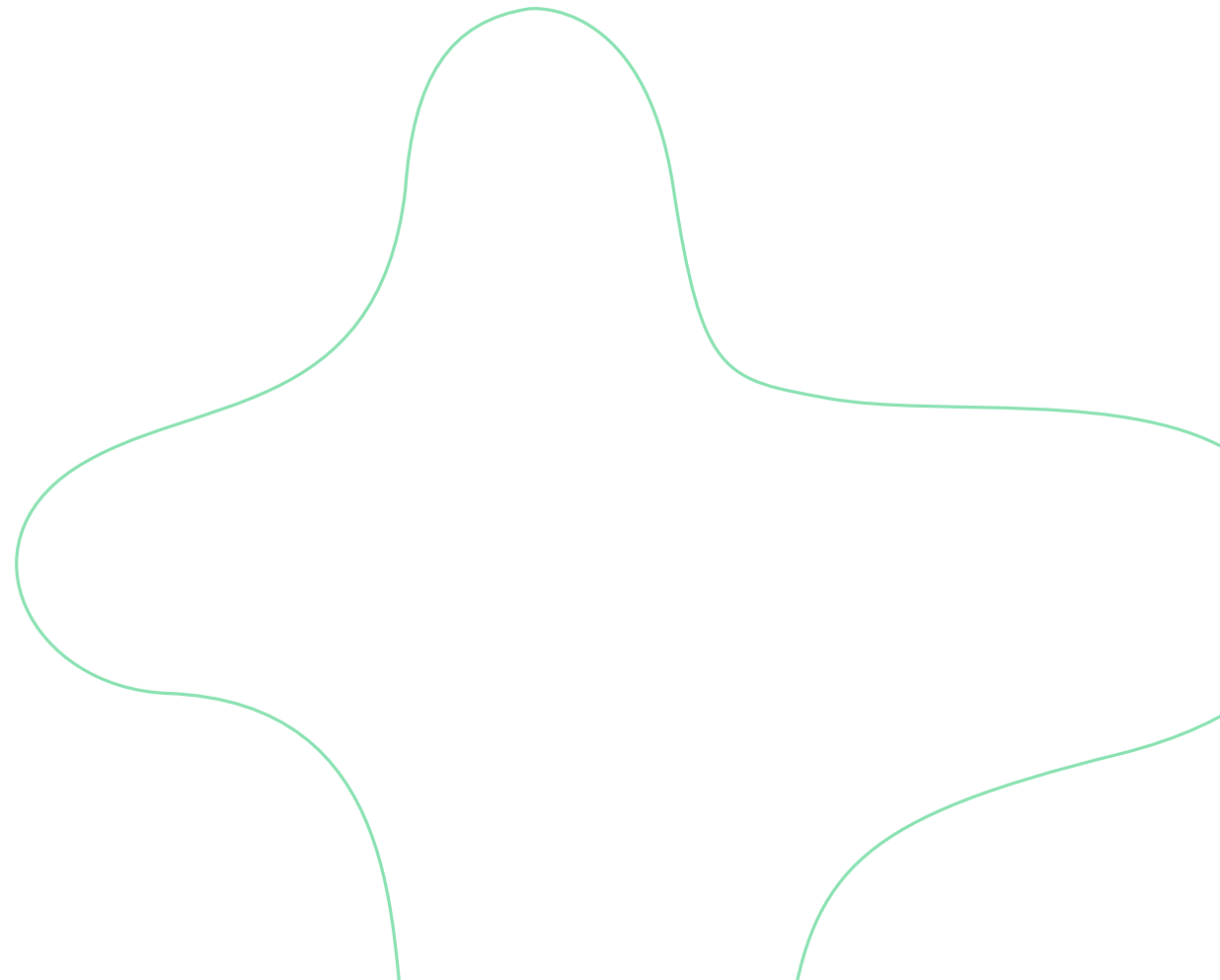
Thuiszitters

Trends, Ontwikkelingen en Doelen

Aanpak VSV

Cijfers

Voor RBL nu is de verlenging van de inzet gewenst. De kans wordt groot geacht dat ook na de verlenging de inzet nog zeer gewenst zal zijn. Er zal dus op termijn gekeken worden naar mogelijkheden voor borging.

04. Trends, Ontwikkelingen en Doelen

Het RBL Walcheren blijft in beweging. Er zijn diverse in- en externe factoren die ons werk beïnvloeden. Zo hebben we te maken met nieuwe wetten, een groeiende caseload met daarbij een toename van ingewikkelde casussen.

Voorstel wetswijziging

Zoals het ernaar uitziet krijgen de Regionale Bureaus Leerlingzaken, en in het bijzonder het Doorstroompunt (was RMC), vanaf augustus 2025 te maken met een uitbreiding van de wettelijke taak als van de nieuwe “Wet van school naar duurzaam werk”. Dit betekent o.a. dat het Doorstroom-punt jongeren tot 27 jaar (is nu tot 23 jaar) moet gaan begeleiden. Daarnaast moet de aansluiting met de arbeidsmarkt gezocht gaan worden. Het bestuurdersoverleg zal dan ook uitgebreid worden met de wethouder van de centrum gemeente (is Goes) die de “arbeidsmarkt” in zijn portefeuille heeft.

Van handhaving naar zorg

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) heeft sinds zijn intrede in 2017 de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS) geleidelijk aan vervangen als standaard methodiek

voor de aanpak van schoolverzuim in Nederland. Met de MAS staat niet de strafrechtelijke kant van schoolverzuim centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp. Handhavende instrumenten (Halt en Proces Verbaal) worden steeds minder ingezet, zowel landelijk als hier in onze regio (zie ook de cijfers blz. 9 en 10).

Van simpel en ongeoorloofd naar complex en geoorloofd

De aard van het werk verandert. De consultants van het RBL Walcheren ervaren dat ‘simpel’ verzuim bijna niet meer voorkomt. De casuïstiek waarmee zij geconfronteerd worden, wordt steeds complexer. Dit zien we ook in de ontwikkeling die in den breedte wordt gezien in het jeugddomein, waar trajecten langer duren, uitgaven stijgen en problematiek complexer wordt. Ook is het onderscheid tussen ongeoorloofd en geoorloofd verzuim in de praktijk steeds moeilijker te maken. Is het ongeoorloofd wanneer een hoog sensitief kind niet naar school komt omdat hij of zij overprikkeld is? En recenter: is het ongeoorloofd wanneer een kind al maanden niet naar school gaat omdat zijn moeder bang is dat hij besmet raakt met Corona?

Van leerplicht naar leerrecht

In landelijke adviezen staat de term ‘leerrecht’ steeds centraler. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III werd de ontwikkeling richting ‘leerrecht’ expliciet benoemd. De eerste leerplichtorganisaties hebben hun naam al veranderd. Mogelijk dat een nieuw kabinet hier verdere stappen in zal zetten. Eén van de belangrijkste landelijke en regionale doelstellingen is een halt toe te roepen aan de sterke stijging van leerplichtvrijstellingen vanwege psychische oorzaken. Juridisch neemt de ruimte – mede als gevolg van de Corona-crisis – langzaam toe om onderwijs op een andere locatie dan de school aan te bieden. Ook in onze regio wordt door gemeenten (de Toegangen) en onderwijs intensief samengewerkt om voor ieder kind dat onderwijs kan volgen, onderwijs te realiseren.

Van ‘startkwalificatie’ naar ‘klaar voor de arbeidsmarkt’

Een startkwalificatie (diploma Havo, VWO of MBO2) is nog altijd een belangrijke indicator voor een succesvolle eerste stap op de arbeidsmarkt. Toch is de focus de laatste jaren verbreed. Binnen het ministerie van OC&W komt steeds meer oog voor het feit dat terug naar het MBO niet voor alle

uitgevallen jongeren zonder startkwalificatie de meest passende stap is op elk moment. Illustratief is dat het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV) dat naar werk wordt geleid, voor het eerst expliciet is opgenomen als doelstelling van de nieuwe landelijke VSV-aanpak. Dit past ook binnen de ‘leven lang ontwikkelen’ filosofie, waarin leren en werken elkaar niet persé opvolgen, maar het hele leven lang door elkaar heen lopen en elkaar versterken. Hiertoe is dan ook de nieuwe wet “van school naar werk” in ontwikkeling. Deze zal medio 2025 in werking treden. Naast deze wet zal ook bij wet geregeld worden (ook medio 2025) dat de RMC leeftijd naar 27 jaar wordt opgetrokken.

Toenemende vraag naar flexibiliteit

De COVID-19 pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk het is om flexibel te kunnen inspelen op veranderingen. De sluiting van de scholen, kamermoties over de handhaving van de leerplicht, angstige ouders, vragende scholen, kinderen ‘buiten beeld’, de veranderende arbeidsmarkt, veranderende beeldvorming rondom thuisonderwijs. Allemaal elementen die vroegen en vragen om continue flexibiliteit en herijking van onze rol en taken. Maar ook de verschillende middelen die vanuit het rijk

worden ingezet om de nadelige gevolgen van de Corona-crisis voor onze doelgroepen te beperken, vragen wat van ons. Deze middelen worden met name aan scholen en gemeenten (werk en inkomen) ter beschikking gesteld. Zij doen een beroep op onze expertise om mee te denken over effectieve en efficiënte besteding.

Doelstellingen voor de aankomende jaren:

1. Steeds meer kinderen en jongeren volgen onderwijs. Als onderwijs niet passend is werken ze, of krijgen ze (jeugd)hulp.

Vanuit de ‘leerrecht’ visie is dit de belangrijkste en overkoepelende doelstelling van het RBL. We werken hiertoe nauw samen met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, gemeenteamtbanen, de jeugdgezondheidszorg, buurtteams, sociale wijkteams en andere organisaties. Voor het behalen van deze doelstelling is namelijk een groot aantal partijen betrokken en verantwoordelijk. Onze toegevoegde waarde zit met name in de casuïstiek. Onze consultants brengen sterke gespreksvaardigheden en een brede kennis van de regionale sociale kaart mee. Met het regionale VSV-

programma, waarin de RMC-coördinator (RMC staat voor Regionale Meldfunctie en Coördinatie functie Vroegtijdig Schoolverlaten) van het RBL een spilfunctie vervult, en het beheer van de gemeentelijke VSV-projecten, werken we met gerichte maatregelen en trajecten aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Tot slot dragen wij middels registraties, data-analyse en signalen die we afgeven in beleid overleggen bij aan de ontwikkelingen profilering van het RBL Walcheren.

2. Thuiszitters (Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs) en voortijdig schoolverlaters (MBO) worden vaker toegeleid naar onderwijs of- als onderwijs niet passend is- naar werk of hulpverlening.

Dit is een verdieping van het eerste doel, toegespitst op de directe rol en invloed van het RBL in het oplossen van thuiszitters- of vsv-casuïstiek. Wij zijn intern georganiseerd in een team dat het PO, VO en (V)SO bedient (primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs) en een team dat het MBO bedient. In het PO, VO, (V)SO team is er een RBL consultant “thuiszitters”. In het “MBO” team hebben we ook een RBL consultant “kwetsbare jongeren”.

M.b.t. deze doelgroep is een methodiek ontwikkelt waarbij sprake is van een sluitende aanpak (Onderwijs/ Werk en Inkomen/RBL).

3. Primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs

Bij verzuim van 16 uur in vier weken, of zorgwekkend verzuim, wordt het RBL op de hoogte gebracht door de school. De mate van actieve betrokkenheid van het RBL verschilt vervolgens per casus. Vrijwel altijd zijn naast school en ouder(s) ook andere partijen (Samenwerkingsverband, JGZ, jeugdhulp, jeugdteam) betrokken. In ieder geval ziet het RBL erop toe dat er voortgang is in de casus, dat er goed samen wordt gewerkt en dat er regie wordt gevoerd. Bij stagnatie neemt het RBL zo nodig zelf de regie over het proces.

Ons primaire doel is altijd om – samen met andere partners – kinderen die niet of nauwelijks naar school gaan, weer onderwijs te laten volgen. En wanneer dat écht niet mogelijk is – als secundaire doel – ervoor te zorgen dat het kind zich op andere manieren kan ontwikkelen. Wanneer leerplichtige kinderen geen schoolinschrijving hebben, is het RBL altijd procesregisseur. Ook als er geen leerplicht meer is, heeft het RBL de taak om periodiek te evalueren of en hoe een vorm

van onderwijs mogelijk is. Regionaal streven we – vanuit leerrecht – naar een zo laag mogelijk aantal leerplichtvrijstellingen.

4. Middelbaar Beroepsonderwijs en VSV

Het RBL streeft ernaar om elke uitvaller vanuit het MBO zo snel mogelijk te spreken. Liefst nog voor uitval, in een exit-gesprek gezamenlijk met school. Anders zo snel mogelijk na uitval: telefonisch, of als het nodig is met een huisbezoek. Ook voortijdig schoolverlaters die al langer geleden zijn uitgestroomd en geen werk en/ of nauwelijks structureel inkomen hebben worden benaderd voor een gesprek. Met deze VSV-aanpak worden jongeren in beeld gebracht en wordt hen begeleiding geboden, terug naar school, werk of een combinatie daarvan (leerbanen/praktijkroutes). Voor sommige jongeren is het volgen van regulier onderwijs – zelfs met begeleiding of hulp – namelijk een te grote uitdaging. Werken is dan passender. Wij houden in die gevallen de regie, totdat we zeker weten dat een andere partij (bijvoorbeeld een jobcoach, of een gespecialiseerde jeugdhulpverlener) deze regierol over kan pakken. Hierin werken wij nauw samen met het lokale veld.

5. Verzuimende leerlingen volgen na onze interventies vaker de lessen

Het RBL heeft de wettelijke taak om ongeoorloofd verzuim van leerplichtige kinderen en minderjarige jongeren tegen te gaan. Ook verzuim van meerderjarigen pakken wij – volgens bovenregionale afspraken – op. Wij hebben met name invloed ná het eerste verzuim, immers dan kunnen wij met kind/ouder(s) in gesprek. Ons doel daarmee is dat kinderen na dit gesprek stoppen met verzuimen. In het gesprek doet de consulent onderzoek naar de oorzaak van het verzuim. Samen met kind, ouder(s) en (in afstemming met) school wordt gezocht naar het wegnemen van die oorzaak en worden afspraken gemaakt om het verzuim te stoppen. Handhaving kan bij minderjarigen aan de orde zijn, wanneer het verzuim terugkerend en verwijtbaar is. Vaker wordt een kind doorgeleid naar vrijwillige hulpverlening. Het RBL volgt hierin de landelijke richtlijn (Methodische Aanpak Schoolverzuim). De samenwerking met en het tijdig en kwalitatief goed melden van scholen is essentieel in de aanpak van verzuim. Het RBL investeert daartoe in de relatie met scholen, bijvoorbeeld door jaarlijkse schoolbezoeken, startgesprekken, werken op locatie en het geven van voorlichting.

Uitbouwen wat wellicht nog beter kan

Primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs

Er ligt een uitdaging om onze rol en positionering bij thuiszitters verder te verhelderen. De wens voor onze betrokkenheid is groot, maar omdat de wettelijke kaders nog grotendeels ontbreken, vraagt dit om een continue herijking en afstemming met partners. Belangrijk hierbij is ook de communicatie met scholen, zodat zij weten wat ze van ons kunnen en mogen verwachten.

Hieraan gerelateerd is het nodig dat we onze rol helder verbinden aan de ontwikkelingen op het gebied van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de (sub) regio. Hier speelt bijvoorbeeld de intensivering van 'integraal arrangeren' en de gezamenlijke zoektocht naar de ontwikkeling van 'zorg-onderwijsarrangementen'. Als RBL kunnen we aan dit laatste bijdragen door vanuit onze data de 'witte vlekken' te signaleren. Intern hebben we recent een beweging ingezet naar meer specialisatie op het gebied van thuiszitters. Indien dit succesvol blijkt zullen we overwegen nog verder door te specialiseren.

MBO en VSV

De komende jaren willen we nog intensiever samenwerken met het lokale veld (sociale wijkteams, hulporganisaties), als het gaat om het ondersteunen van VSV-ers. We willen de samenwerking met de lokale structuren verder verbeteren.

Hierin zijn mogelijkheden omdat er vanuit de landelijke aanpak jeugdwerkloosheid tijdelijk extra middelen zijn vrijgekomen voor deze taken. Omdat we geconstateerd hebben dat het lastig is om jongeren te bereiken hebben we het idee geopperd om elke maandagmiddag een "inloopmiddag" te organiseren. Ten tijde van het maken van het jaarverslag zijn we hier net mee gestart.

De komende jaren willen we, samen met de andere ketenpartners, ervoor zorgen dat zoveel mogelijk jongeren participeren. Dat kan zijn het volgen van een opleiding, regulier werk of in een dagbesteding.

Inhoudsopgave

RBL Walcheren

Jeugdigen op school

Thuiszitters

Trends, Ontwikkelingen en Doelen

Aanpak VSV

Cijfers

05. RBL Walcheren en de aanpak VSV

Aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv)

Wat zijn o.a. oorzaken van vsv?

- een verkeerde studiekeuze;
- andere verwachtingen over opleiding;
- liever aan het werk dan op school;
- persoonlijke en geestelijke problemen.

Wat is een vsv'er?

- 12 jaar - 23 jaar;
- niet ingeschreven op een school;
- geen startkwalificatie;
- niet uit het praktijkonderwijs of vsa.

De aanpak vsv is een integrale aanpak:

voorkomen voortijdig schoolverlaten

verbeteraanpak passend onderwijs

betere samenwerking tussen onderwijs en zorg

creëren van meer maatwerk-mogelijkheden

naadloze overgang onderwijs-arbeidsmarkt

Wat zetten we in bij de aanpak vsv?

Startkwalificatie (sk)

= mbo (niveau 2 of hoger), havo of vwo diploma

Met een sk hebben jongeren:

- meer kans op duurzaam werk;
- meer kans om hun baan te behouden;
- vaker vast arbeidscontract;
- meer inkomen, ook als volwassene.

Maatwerktraject

= leren en/of werken of dagbesteding

Voor jongeren voor wie dit beter passend is, o.a.:

- een startkwalificatie is niet haalbaar;
- jongere is beter op zijn/haar plek op werk;
- nazorg of jobcoaching;
- beschutte werkplek.

Leerplicht, Kwalificatieplicht en RMC

4 jaar

15 jaar

16 - 17 jaar

18 jaar

23 jaar

Leerplicht

Kwalificatie-
plicht

Regionale Meld- en Coördinatie-
functie (RMC)

Wetgeving aanpak voortijdig schoolverlaten

Wettelijke taken RMC:

Sluitende melding en registratie van voortijdig schoolverlaters van 18-23 jaar.

Benaderen en zorgdragen voor begeleiding vsv'ers, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.

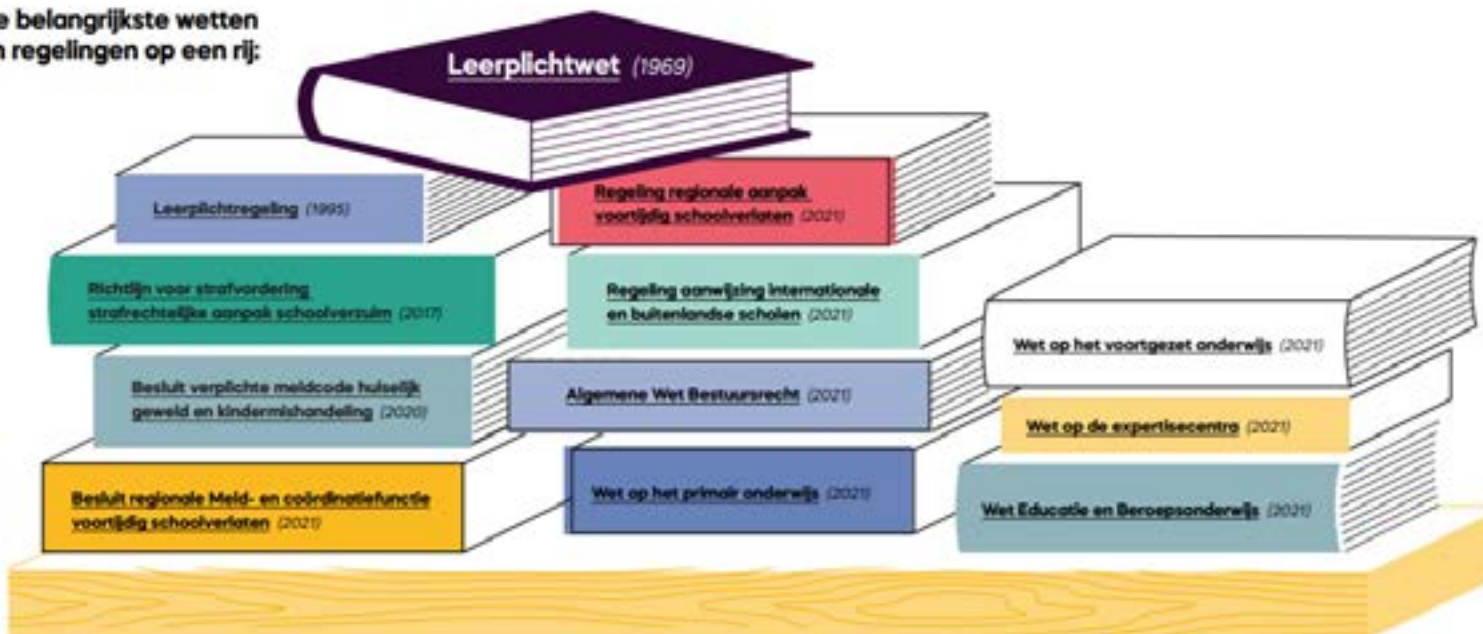

Opstellen van een regionaal programma samen met scholen voor de periode van 4 jaar, met daarin maatregelen ter voorkoming en bestrijding van vsv.

Monitoren van jongeren in een kwetsbare positie en het maken van afspraken met ketenpartners over begeleiding en ondersteuning naar opleiding, (leer)werk of dagbesteding.

De belangrijkste wetten en regelingen op een rij:

Financiering aanpak voortijdig schoolverlaten

Waar gaat geld heen? Welke regeling wordt toegepast?

1 Scholen

Extra geld bij minder dan een bepaald aantal schoolverlaters:

 Regeling resultaatafhankelijke bekostiging vsv vo

Gelden voor MBO-instellingen om zelf maatregelen te nemen:

 Kwaliteit mbo-opleidingen

Bestedingen:

Maatregelen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, o.a. door het verbeteren van zowel de kwaliteit van het onderwijs als passende begeleiding van studenten. Die staan benoemd in de kwaliteitsagenda's.

2 RMC

Geld voor de uitvoer Regionale meld- en coördinatiefunctie van gemeenten; vsv-ers van 18 tot 23 jaar in beeld brengen en terug begeleiden naar onderwijs of anderszins werk of zorg:

 Wet educatie en beroepsonderwijs

Bestedingen:

- RMC-team:
- RMC-coördinator
  - RMC-trajectbegeleider(s)
  - RMC-ondersteuner(s)
  - overheadkosten

3 Regionale samenwerking scholen en gemeenten

Vanuit de RMC-functie maken gemeenten samen met scholen elke vier jaar een regionaal plan om samen in te zetten om vsv tegen te gaan:

 Regeling regionale aanpak vsv 2020-2024

Bestedingen:

- Meest voorkomende inzet:
- Extra begeleiding Jikp
  - Overstapcoaches vo-mbo
  - Verzuimcoaches mbo
  - Overgang onderwijs-arbeidsmarkt

Tijdelijke gelden

Sommige RMC-regio's voeren bredere taken uit, zoals het begeleiden naar werk, of uitbreiden van de leeftijd naar 16 tot 27 jaar.

Netwerk aanpak voortijdig schoolverlaten

Leerplicht en RMC werken samen met:

Onderwijs

- Mbo-instellingen
- Scholen voor voortgezet onderwijs
- Scholen voor speciaal voortgezet onderwijs
- Praktijkscholen
- Niet bekostigde onderwijsinstellingen

Veiligheid

- Politie
- HALT
- (Jeugd-)reclassering
- Veilig Thuis

Zorg

- WMO
- Jeugd gezondheidszorg
- Centrum voor Jeugd en Gezin
- GGD
- GGZ
- Zorgaanbieders

Arbeid

- Jongerenloket
- Werk en Inkomen
- Participatie
- Sociale (ontwikkel-)bedrijven
- Werkgevers
- Regionale mobiliteitsteams
- Werkgeversservicepunt
- Re-integratiebureaus
- Schuldhulpverlening
- Inburgering

Overheid

- Ministeries OCW, SZW, VWS
- Gemeenten
- College B&W
- Beleidsambtenaren

Maatschappelijke ondersteuning

- Jongerenwerk
- Welzijnsorganisaties
- Wijkteams
- Maatschappelijk werk
- Dagbesteding
- Zorgloket

Kennis, data en informatie

- Diverse registratiesystemen
- DUO
- Inlichtingenbureau
- UWV
- Kamer van Koophandel

Gegevens VSV Verkenner

De volgende tabel bevat cijfers van onderwijs-deelnemers die woonachtig zijn in de RMC-regio Walcheren.

Totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters

Schooljaar	Regio	t0 Startpopulatie	t1 nieuwe vsvsers
18/19	Landelijk	1340904	27067
18/19	32-Walcheren	8599	177
19/20	Landelijk	1322720	22766
19/20	32-Walcheren	8480	157
20/21	Landelijk	1303730	24480
20/21	32-Walcheren	8325	174
21/22	Landelijk	1289781	30520
21/22	32-Walcheren	8203	218
22/23	Landelijk	1270087	30245
22/23	32-Walcheren	8051	196

- Het Ministerie van OCW registreert en telt de jongeren die tussen 1 oktober van jaar A en 1 oktober van jaar A+1 het onderwijs verlaten hebben en binnen die periode niet terugkeren in het onderwijs;
- De RMC-functie registreert en telt de jongeren die gedurende het rapportagejaar gemeld worden door de samenwerkende organisaties bij de RMC-functie. Dit kunnen jongeren zijn die het onderwijs verlaten hebben, maar ook jongeren die het onderwijs dreigen te verlaten. Daarnaast kan het gaan om jongeren die tijdens het rapportagejaar weer terug in het onderwijs geplaatst worden nadat ze begeleid zijn door de RMC-functie.

De Rijksoverheid wil voorkomen dat jongeren tussen de 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdig schoolverlaten). Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Zonder startkwalificatie hebben jongeren minder kans op de arbeidsmarkt. Het Rijk, scholen en gemeenten nemen maatregelen om jongeren weer naar school te helpen.

Jongeren gaan om verschillende redenen te vroeg van school. Vaak is het een combinatie van oorzaken die

bijdragen aan de schooluitval, zoals:

- een verkeerde studiekeuze;
- liever willen werken;
- persoonlijke en geestelijke problemen;
- niet dezelfde verwachtingen over de opleiding tussen school en de leerling of student.

Jongeren die zonder startkwalificatie gaan werken hebben een grotere kans hun baan te verliezen dan een medewerker met een diploma. En ze hebben vaker flexibele banen, waardoor ze ook als volwassene weinig inkomen hebben.

Maatregelen tegen voortijdig schoolverlaten

Met een actieplan werkt het Rijk aan het aanpakken van de structurele oorzaken van voortijdig schoolverlaten.

Dit actieplan richt zich op:

- vroegtijdig signaleren en voorkomen van problemen die kunnen leiden tot uitval;
- extra begeleiding voor jongeren met een hoge kans op uitval;
- betere oriëntatie en soepelere doorstroom;
- aantrekkelijker onderwijs voor jongeren die willen werken;

- betere begeleiding naar werk voor jongeren met en zonder diploma.

De bestaande aanpak voor het tegengaan van voortijdig schoolverlaten wordt uitgevoerd door scholen en gemeenten (het Regionaal Bureau Leerlingzaken).

De aanpak heeft 3 onderdelen:

- Middelbare scholen en mbo-scholen voorkomen voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk zelf.
- Gemeenten (het Regionaal Bureau Leerlingzaken/RBL) benaderen jongeren als zij toch te vroeg van school gaan of veel spijbelen.
- Scholen en gemeenten (RBL) werken ook samen in een regionaal plan met maatregelen. Alle regio's hebben zo'n plan.

Gemeenten hebben een wettelijke taak om vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan. Dit doen ze via het Doorstroompunt (oude naam: Regionaal Meld- en Coördinatiepunt). De mensen die deze taak uitvoeren heten doorstroomcoaches. De doorstroomcoaches begeleiden schoolverlaters terug naar school. Ze zoeken contact door bijvoorbeeld op bezoek te gaan, te bellen of

een brief te sturen. En moedigen de jongeren aan om het diploma toch te halen.

Als dit niet haalbaar blijkt, begeleiden de doorstroomcoaches de jongeren naar werk of een andere dagelijkse activiteit. Zoals behandeling in een zorgtraject of vrijwilligerswerk.

De coaches werken behalve met scholen veel samen met gemeenten (de Toegangen) en zorgorganisaties. De taak van de zorgorganisaties is om jongeren te begeleiden met persoonlijke en geestelijke problemen. Zo helpen zij mee om vsv te voorkomen

Regionale samenwerking scholen en gemeenten

In het regionaal plan staat welke maatregelen scholen en gemeenten samen inzetten om vsv tegen te gaan.

De meest voorkomende maatregelen zijn:

- Extra begeleiding op scholen voor jongeren die meer ondersteuning nodig hebben. Bijvoorbeeld door docenten, hulpverlening of jongerenwerkers, die in gesprek gaan met de jongeren om advies te geven.

- Jongeren hulp bieden na schooluitval. Bijvoorbeeld met onderzoek naar een nieuwe opleiding of werk.
- Afwezigheid op school aanpakken. Als een jongere zich vaak afwezig of ziek meldt, is er misschien meer aan de hand.
- Scholen, gemeenten, hulpverleners en jeugdartsen werken samen om jongeren weer zo veel als mogelijk naar school te laten gaan.

06. Cijfers

Aantal meldingen van verzuim door jongeren

Relatief verzuim

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Middelburg	424	405	394	326	445	575	639
Veere	123	107	93	89	101	125	125
Vlissingen	360	297	327	320	404	585	603
Totaal	907	809	814	735	950	1285	1367

Het RBL Walcheren benadrukt het belang van het melden van verzuim. Scholen zijn als eerste aan zet om verzuim goed te registreren en daarmee in beeld te krijgen. Daarom zorgen wij voor een goede samenwerking. De RBL Consulente hebben allemaal contact scholen en bezoeken deze regelmatig. Er zijn korte lijntjes met de medewerkers van de scholen. Als RBL herhalen we steeds dat het verzuim tijdig en correct gemeld moet worden. Door de goede samenwerking en steeds het blijven herhalen van het belang van het melden van verzuim zien we ook nu weer een stijging. Dat heeft ook te maken met de toename van

de problematieken onder de jongeren. Landelijk wordt de focus steeds meer verlegd van verzuim naar schoolaanwezigheid e het recht op onderwijs. Een trend die we, net als onze branche organisatie Ingrado, onderschrijven.

Vrijstellingen

22/23	5a	5b	5c	15	Totaal
Middelburg	32	7	10	8	57
Vlissingen	31	5	8	4	48
Veere	2	13	3	1	19
Totaal	65	25	21	13	124

5a vrijstelling op grond van zware lichamelijke of psychische beperkingen

5b vrijstelling van inschrijving op een school om richting (geloof)

5c vrijstelling bezoek school buitenland

15 vrijstelling van schoolinschrijving wanneer ouders kunnen aantonen dat de jongere op een andere wijze voldoende onderwijs geniet (bijvoorbeeld een bedrijfsopleiding)

De laatste tijd zien we ook een toename aanvragen op basis van artikel 5 onder b. Een trend die ook landelijk herkenbaar is en niet als wenselijk wordt ervaren. Immers deze kinderen krijgen thuisonderwijs en dus is er geen zicht meer op de kinderen. Het RBL Walcheren volgt de ontwikkelingen op de voet. We hebben ons werkproces al aangepast om meer inzicht te krijgen van de beweegredenen van de ouders.

De grootste toename zien we echter van artikel 5 onder a.

Jongeren van 5 tot 18 jaar die vanwege psychische en/of lichamelijke redenen niet kunnen deelnemen aan onderwijs kunnen een beroep doen op een vrijstelling van de leerplicht. Hiertoe moet wel een onafhankelijk arts een beslissing over nemen. Wij werken hiertoe samen met de Stichting SAP. De toename is een afspiegeling van wat er in de maatschappij geconstateerd wordt en dat is de toename van de problematiek onder de jongeren. Dit baart ook het RBL Walcheren grote zorgen want, naast dat natuurlijk uitermate vervelend is voor de jongere en zijn ouders, vergroot het ook de druk op de zorg en het thuiszitten. Daarnaast heeft het ook negatieve gevolgen voor het voorkomen van het vroegtijdig schoolverlaten. Immers een traject duurt erg lang (lange wachttijden) en doublures en tegenslagen zijn het gevolg.

Processen-verbaal luxe verzuim

16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
25	9	15	9	1	4	5

1

procesverbaal

4

HALT

Processen-verbaal

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Middelburg	14	4	0	1	0	1	0
Veere	6	5	0	0	0	0	0
Vlissingen	10	12	0	1	0	0	1
Totaal	30	21	0	2	0	1	1

Haltzaken

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Middelburg	3	2	3	2	2	2	2
Veere	1	0	1	0	2	0	0
Vlissingen	2	3	4	1	1	2	2
Totaal	6	5	8	3	5	4	4